

Ηθική. Περιοδικό φιλοσοφίας

Αρ. 4 (2007)

Φιλοσοφική ψυχολογία: η φιλοσοφική θεωρία του
Επικτήτου και η επίδρασή της στην ψυχολογική
θεωρία του Albert Ellis

Μιχαήλ Κ. Μαντζανάς

doi: [10.12681/ethiki.22676](https://doi.org/10.12681/ethiki.22676)

Βιβλιογραφική αναφορά:

Μαντζανάς Μ. Κ. (2020). Φιλοσοφική ψυχολογία: η φιλοσοφική θεωρία του Επικτήτου και η επίδρασή της στην ψυχολογική θεωρία του Albert Ellis. *Ηθική. Περιοδικό φιλοσοφίας*, (4), 60. <https://doi.org/10.12681/ethiki.22676>

Φιλοσοφική Ψυχολογία: η φιλοσοφική θεωρία του Επικτήτου και η επίδρασή της στην ψυχολογική θεωρία του Albert Ellis.

Μιχαήλ Κ. Μαντζανάς

Ο Επικτήτος (50-138 μ.Χ.), είναι από τους σημαντικότερους απολογητές της νεότερης στοάς, που διήρκεσε από τον πρώτο έως τον δεύτερο μ.Χ. αιώνα και η οποία αποτελεί το τελευταίο μέρος της κατά σύνολον στωικής φιλοσοφίας, η οποία εκτείνεται από το δεύτερο μισό του τετάρτου π.χ. αιώνα έως τον δεύτερο μ.Χ. αιώνα. Υπήρξε αρχικά δούλος, στη συνέχεια απελεύθερος και διδάσκαλος της στωικής φιλοσοφίας. Δύο είναι τα βασικά έργα του: οι Διατριβές και το Εγχειρίδιον. Η κεντρική ιδέα της διδασκαλίας του εντάσσεται στην αρετολογική προοπτική της στωικής διδασκαλίας, την οποία εκλαμβάνει ως άσκηση της αρετής έναντι της φαινομενικής «πραγματικότητας». Φτάνει κανείς σε κατάσταση ευδαιμονίας, όταν συνειδητοποιήσει ότι είναι εσωτερικά ελεύθερος και όταν δεν διέπεται από παθητικότητα. Ο Επικτήτος καταφέρεται εναντίον του συναισθηματισμού και όχι εναντίον του συναίσθηματος. Φέρει ως παράδειγμα, προς επίρρωση της θεωρίας του, την αδρανή στάση ενός πατέρα στην εμπύρετη κατάσταση του υιού του. Η αγάπη του πατέρα προς τον υιό του υπερκερνάται από την απραξία του.

Ο Albert Ellis είναι ψυχολόγος και υπέρμαχος της γνωστικής προσέγγισης της προσωπικότητας του ατόμου. Βασίζεται στην θεωρία του Επικτήτου για τις «εντυπώσεις» και δίνει έμφαση στις γνωστικές διεργασίες, οι οποίες μεσολαβούν μεταξύ ερεθίσματος και αντίδρασης και στην γνωστική αναδόμηση, στην τροποποίηση δηλαδή της συμπεριφοράς από τις «προλήψεις».

Ο πλατωνικός έρωσ στη σύγχρονη εποχή

Γιούλη Ι. Παπαϊωάννου

Ο έρωσ, στο έργο του Πλάτωνα, έχει δύο σημασίες: η πρώτη αφορά στον παιδικό έρωτα, όπως αυτός αναπτύσσεται κυρίως μεταξύ δασκάλου και μαθητή ενώ η δεύτερη αφορά στον έρωτα του ανθρώπου για τις ιδέες. Αυτές οι δύο μορφές του πλατωνικού έρωτος παρουσιάζονται αφενός μεν σε συνάρτηση με το κοινωνικό πλαίσιο της αρχαίας Αθήνας κατά τον 5ο και 4ο αιώνα π.Χ. αφετέρου δε εν αναφορά προς τη βασική δυσιστική αντίληψη του Πλάτωνος για την ανθρώπινη φυσιογνωμία.

Στη συνέχεια, παρουσιάζονται οι αλλαγές, που έχουν σημειωθεί σε επίπεδο κοινωνικό, παιδαγωγικό, οικογενειακό και ηθικό στη σημερινή εποχή, ενώ παράλληλα, γίνεται μια προσπάθεια ερμηνείας της έννοιας του πλατωνικού έρωτος στον ορίζοντα αυτών των αλλαγών. Τέλος, το περιεχόμενο του πλα-